

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J.**, bytom v P., proti odporcovi **Okresnému úradu Banská Bystrica**, so sídlom v Banskej Bystrici, námestie Ľudovíta Štúra 1, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 04.08.2015 č.k. Co 1/2015-14, k: OU-ZV-KO-2015/001608-001, o námietke zaujatosti sudkyne vznesenej navrhovateľom, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Drahomíra Mikulajová **n i e j e v y l ú č e n á** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp.zn. 23S/146/2015 .

O d ô v o d n e n i e

Opravným prostriedkom podaným na Krajskom súde v Banskej Bystrici sa navrhovateľ domáhal preskúmania zákonnosti vyššie označeného rozhodnutia odporcu..

Podaním zo dňa 02.11.2015 vzniesol navrhovateľ námietku zaujatosti voči sudkyňi krajského súdu námietku zaujatosti s tým, že táto mala ignorovať pri rozhodovaní o jeho právach kúpnopredajnú zmluvu číslo 2418, ktorou deti starého otca navrhovateľovej manželky kúpili dvor v zápisniciach číslo 228 a 2697 patriaci k domu číslo 255 a majú zapísaný na svojich menách vo vložke číslo 382, r.č. 1, 2 a 3 od 1. júna 1932 každý v jednej tretine, ale úradníkmi katastra Zvolen pán notár ako bol ulúpení v rozpore s článkom 2 ods. 2 a článkom 20 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky. Z tohto dôvodu požiadal o vylúčenie predsedníčky senátu JUDr. Drahomíry Mikulajovej z konania.

Vznesenú námietku zaujatosti sa sudkyňa JUDr Drahomíra Mikulajová označila vo svojom písomnom vyjadrení za nedôvodnú.

V predmetnej veci sa necíti byť zaujatá, ani čo do vzťahu k predmetu konania, ani k účastníkom konania, ktorých nepozná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci podľa § 16 ods. 1, veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP o tom, či je sudca vylúčený, po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu včítane spisu Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Sp/33/2013 dospel k záveru, že námietka zaujatosti nemá oporu v zákone ani v judikatúre súdov včítane Európskeho súdu pre ľudské práva.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 14 ods. 1 OSP konštruuje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko – rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť (k tomu pozri napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky

sp.zn. III. ÚS 16/00). Neustrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci“.

V zmysle stabilizovanej judikatúry súdov Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva objektívna neustrannosť sa nikdy neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska účastníka alebo sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tu tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne neustranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán.

Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko neustrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranné rozhodovať (nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. II. ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Sudcov pomer k účastníkom alebo ich zástupcom môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti.

K záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je síce potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý; postačuje, ak možno mať so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom pochybnosti o jeho nezaujatosti.

O takýto prípad sa však v danej veci napriek úvahám navrhovateľa nejedná.

Citované zákonné ustanovenie § 14 ods. 3 OSP výslovne vylučuje, aby by dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci boli okolnosti, ktoré spočívajú

v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci. S účinnosťou od 15. októbra 2008 sa rozšírilo negatívne vymedzenie okolností, na ktoré súd neprihliada pri rozhodovaní o vylúčení sudcu tak, že ako dôvod pochybnosti o sudcovej nezaujatosti bol vylúčený dôvod spájaný s jeho rozhodovaním v iných veciach.

V námietke zaujatosti preto účastník nemôže ako dôvod použiť nielen okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci ale od 15. októbra 2008 ani okolnosti spočívajúce v rozhodnutí v inej veci.

Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, konštantnej judikatúry a zásad Najvyšší súd Slovenskej republiky v danej veci nemohol považovať dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ vo svojom podaní, za dôvody pre vylúčenie JUDr. Drahomíry Mikulajovej, sudkyne Krajského súdu v v Banskej Bystrici, z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp.zn. 23S/146/2015.

V danom prípade navrhovateľ neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá by mohla vyvolať pochybnosti nezaujatosti tejto sudkyne, pričom takáto nevyplýva ani z jej vyjadrenia.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky taktiež dáva do pozornosti navrhovateľa, že základného práva účastníka konania na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je možné sa na súde domáhať zákonom stanoveným spôsobom, čo taktiež znamená, že pre úspešné uplatnenie nároku (práva) musí mať tento nárok oporu v hmotnom práve a musí byť uplatnený spôsobom zodpovedajúcim právu procesnému a že v zmysle § 101 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP **sú účastníci konania povinní** prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne (čo znamená tiež zrozumiteľne) opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu. V zmysle zásady, ktorá platila už v rímskom práve a podľa ktorej „*práva patria len bdelym*“ („*vigilantibus iura scripta sunt*“), je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva adekvátne bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať, čo platí nielen o využívaní práv vyplývajúcich z hmotnoprávných predpisov ale aj o využívaní zákonných práv procesných, včítane rešpektovaní príslušných procesných ustanovení.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. novembra 2015

JUDr. Milan M o r a v a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Alena Augustiňáková